

תרחיש קיצון: מה יקרה לשוק האנרגיה אם המשטר האיראני ייקלע לטלטלה

הציר השיעי במזרח התיכון ספג שורת מכות עם נפילת משטר אסד והפגיעה בחיזבאללה • כעת, המשטר האיראני נותר חשוף מתמיד, תוך שהוא סובל ממשבר כלכלי קשה שצפוי להחמיר עם חזרתו של טראמפ • עד כמה האייתולות בסכנה, ומהן ההשלכות האפשריות על שוק האנרגיה

אהרן כץ / 12.12.2024

אחרי נפילתו של אסד ועל רקע חולשתם של ארגוני הטרור חיזבאללה וחמאס, איראן נותרה חשופה וללא ארגוני פרוקסי משמעותיים. המשמעות היא שמגדל הטרור שבנתה במשך שנים התפורר לנגד עיניה בחודשים האחרונים. כעת איראן מודאגת, מבית ומחוץ ברמה הכלכלית. מה יכול לזעזע את אמות הסיפים באיראן וכיצד תושפע הכלכלה העולמית?

[...]

ד"ר יואל גוז'נסקי, חוקר בכיר במכון INSS, מחזק את הטענה. "איראן במשבר כלכלי מתמשך, המצב שם מאוד קשה, בשל הסנקציות וניהול מאוד גרוע. כמו כן, ישנה בצורת וערך המטבע צנח".

[...]

בני סבטי, חוקר איראן ב-INSS, מצנן את הציפיות כי הטלטלה תגיע בקרוב למשטר האייתולות. "איראן והציר השיעי עדיין לא נפלו, הם כבר כעת מנסים להחיות מחדש את הציר. צריך להיכנס לפרופורציות בנוגע למצבה הפוליטי".

סבטי מדגיש כי צריך לזכור שאיראן היא מדינה עשירה ואין להספיד אותה. עם זאת, מצבה הכלכלי הידרדר בשל מימון הטרור, "הכספים שהיא העבירה לארגוני טרור משפיעים על האזרחים. איראן היא כעת מדינת נפט שאין לה מספיק נפט לתחנות כוח ולמכוניות. בתי הזיקוק מאוד ישנים ולא מעודכנים טכנולוגית. ואין מזומן בגלל הסנקציות".

[...]

מה יקרה אם תרחיש הקיצון יתממש והשלטון ברפובליקה האסלאמית יפול? להערכת גוז'נסקי מה-INSS, "אם תהיה הפיכה, היא יכולה להשפיע על המחירים ולהביא לפגיעה ביצוא הנפט של איראן לסין". בנוגע לשוק האנרגיה העולמי וההשלכות עליו, הוא טוען כי זה תלוי במידה רבה ביום שאחרי האייתולות. להערכתו, משטר דמוקרטי ומתון יותר יוכל להסיר את הסנקציות מעל איראן ולהחזיר את הפעילות העסקית במדינה, להגביר את יצוא הנפט שלה למדינות העולם ולהוריד מחירים. תרחיש פסימי כמו משטר דיקטטורי וקיצוני אחר עלול להביא להחמרת המצב.

[...]

בחודש הבא ולאחר הפסקה של ארבע שנים, יחזור לבית הלבן דונלד טראמפ. עבור הרפובליקה האסלאמית מדובר ככל הנראה במכה נוספת. "איראן מאוד חוששת מטרמפ ולפי דיווחים אף ניסתה להתנקש בו", אומר גוז'נסקי.

לדבריו, ישנם שני תרחישים עיקריים על הפרק. הראשון הוא "שאיראן תרוץ לגרעין כמוצא אחרון להגן על עצמה". התרחיש הנגדי הוא שדווקא תחת טראמפ תתגמש איראן ותחתור להסכם גרעין חדש. לדבריו, "בהסכם עם טראמפ יש הרבה יתרונות לאיראן לרבות הפשרת נכסים שהוקפאו, העברות כספים והורדת סנקציות".

סבטי פחות אופטימי ומעריך כי הסכם גרעין לא באופק. "טראמפ מדבר על עסקה אבל הוא רואה שאיראן נמצאת במצב קשה. לכן, הוא יפעל ללחוץ יותר באמצעות סנקציות, לפני שיגיע לעסקה מעמדת כוח".

לכתבה המלאה:

<https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001496630>